

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/304/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4214203706
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 10. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2015:4214203706.2

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľa: GENERAL FACTORING, a. s., Bratislava, Košická 56, IČO: 35 838 825, zast. Jakubčák, advokátska kancelária, s. r. o., Bratislava, Michalská 14, IČO: 47 255 706, proti odporcovi: H. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom U. L., V. XXXX/XXXXA, o zaplatenie 2.609,65 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 8. decembra 2014 č. k. 8C/241/2014-106 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 443,56 eura s úrokom 17,30% ročne zo sumy 443,56 eura od 02. 03. 2011 do zaplatenia a vo výroku o trovách konania z r u š u j e a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh navrhovateľa zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 23a ods. 1, 2 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa účinného do 31. 03. 2006, § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 517 ods. 2, § 100 ods. 1, § 101 Občianskeho zákonníka, § 2 písm. b), § 3 ods. 1, 2 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., § 5b, § 29b zák. č. 250/2007 účinného od 01. 06. 2014 a zo zmluvy o splátkovom úvere č. 0212175160 mal súd preukázané, že túto uzavrel odporca so spoločnosťou U. U. a. s. dňa 10. 03. 2006. Predmetom zmluvy bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru vo výške 39.000,- Sk (1.294,56 eura), ktorý sa odporca zaviazal splatiť veriteľovi 60 mesačnými splátkami po 1.028,- Sk, splatnými vždy k 1. dňu v mesiaci s dátumom splatnosti prvej splátky dňa 01.04. 2006 a dátumom splatnosti poslednej splátky dňa 01. 03. 2011. Súčasťou zmluvy o splátkovom úvere boli úverové podmienky a všeobecné obchodné podmienky. Dňa 21. 12. 2010 spoločnosť U. U., a. s. postúpila svoju pohľadávku voči odporcovi zmluvou o postúpení pohľadávok č. 1424/2010/CE na navrhovateľa. Oznámenie o postúpení pohľadávky bolo odporcovi doručené dňa 08. 02. 2010. V oznámení o postúpení pohľadávky bola zároveň vyčíslená suma postupovanej pohľadávky ku dňu 21. 12. 2010 a to vo výške 2.609,65 eura. Navrhovateľom predloženým výpisom z účtu odporcu mal súd preukázané, že odporca uhradil 16 úhrad v celkovej výške 507,45 eura. Zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluvným typom s osobitnou právnou úpravou v zákone č. 258/2001 Z. z., ktorý je k ustanoveniam Občianskeho zákonníka, s podrobnou úpravou spotrebiteľských zmlúv od 01. 04. 2004 predpisom lex specialis, s poukazom na 879f ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka. Súd teda vzťah účastníkov konania posudzoval ako záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvného vzťahu a podľa zákona č. 258/2001 Z. z. v znení účinnom v čase uzavretia zmluvného vzťahu. Navrhovateľ si v tomto konaní uplatnil sumu 303,33 eura, ktorá predstavuje úrok z omeškania od 02. 05. 2006 do 21. 12. 2010. Navrhovateľ si mohol túto pohľadávku uplatniť do troch rokov, teda posledný deň na uplatnenie nároku bol 21. 12. 2013, navrhovateľ však návrh podal až dňa 27. 02. 2014. Ďalej si uplatnil riadne úroky vo výške 1.307,23 eura od marca 2006 do 21. 12. 2010, posledný deň na uplatnenie nároku bol 21. 12. 2013, navrhovateľ však návrh podal až dňa 27. 02. 2014. Taktiež si uplatnil poplatky vo výške 203,45 eura od marca 2006 do decembra 2010, posledný deň na uplatnenie nároku bol december 2013, avšak návrh bol podaný až 27. 02. 2014, uplatnil si aj čistú istinu

úveru 795,64 eura do 21. 12. 2010, návrh na jej uplatnenie mohol podať do 21. 12. 2013. S poukazom na vyššie uvedené, a teda na novelu Zákona o ochrane spotrebiteľa, účinnej od 01. 06. 2014, súd návrh zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP, keď v konaní úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, keďže mu žiadne nevznikli.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonom stanovenej lehote navrhovateľ odvolanie v zamietajúcej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 443,56 eura s príslušenstvom, odôvodniac ho tým, že súd 1. stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, súd 1. stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu 1. stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podstata nesprávnosti rozhodnutia spočíva v nesprávnom určení predpisu, podľa ktorého sa vzťah navrhovateľa a odporcu posudzuje, v nesprávnom postupe pri výklade a aplikácii ustanovenia § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov a pri nesprávnom postupe vo vzťahu k premlčaniu a jeho následkom. V danej veci ide o zmluvu o úvere, ktorá patrí podľa ustanovenia § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka medzi takzvané absolútne obchody, pre ktoré je daná pôsobnosť Obchodného zákonníka a to bez ohľadu na povahu účastníkov. Z Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy je možné vyvodiť, že úverová zmluva ako absolútny obchod spotrebiteľskou zmluvou nie je. Spotrebiteľský úver nie je zmluvný typ, ale osobitný subtyp zmluvných typov, a preto nejde o samostatný zmluvný typ vylučujúci použitie Obchodného zákonníka. Tvrdenia o tom, že v prípade, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, vyplýva výlučná pôsobnosť Občianskeho zákonníka na daný vzťah, nemajú žiadnu normatívnu oporu. Trvá na tom, že je potrebné aplikovať na právnu úpravu úverovej zmluvy Obchodný zákonník, ako aj všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Pri uplatňovaní jednotlivých právnych prostriedkov je veľmi dôležité posúdiť, akého charakteru je spotrebiteľská zmluva, či ide o zmluvu občianskoprávneho alebo obchodnoprávneho charakteru. Uvedené má zásadný význam pri uplatňovaní práv spotrebiteľa. Pokiaľ pôjde o ostatné právne prostriedky, bude právne dôležité posúdiť, či ide o zmluvu občiansko-právnu alebo obchodno-právnu, pretože v mnohých prípadoch bude potrebné aplikovať všeobecnú úpravu v týchto kontextoch. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Cdo 3337/2010, podľa ktorého úprava premlčania obsiahnutá v Občianskom zákonníku v § 101 a nasledujúcich nepatrí medzi takzvané iné ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa. Výkladom ustanovenia § 262 ods. 4 časť prvej vety Obchodného zákonníka, ktorý by rozlišoval, či spotrebiteľ je v pozícii nositeľa práva, či v pozícii osoby majúcej povinnosť a podľa toho umožňoval použitie príslušného ustanovenia o premlčaní v Občianskom alebo Obchodnom zákonníku podľa konkrétnej situácie je neprijateľný. V zmysle čl. 3 smernice za ustanovenia smerujúce k ochrane spotrebiteľa je treba považovať také, ktoré chránia slabšiu stranu proti silnejšej, teda upravujú vzťah dvoch subjektov vo výrazne nerovnovážnom postavení. Musí ísť teda o ustanovenie, ktoré bolo prijaté priamo na ochranu spotrebiteľa alebo ustanovenie, ktorého charakter je taký, že zámerným spôsobom chráni slabšiu stranu zmluvného vzťahu. Premlčanie sa teda v spotrebiteľských zmluvách majúcich formu absolútneho obchodu spravuje výlučne Obchodným zákonníkom a premlčacia doba je 4 roky. Poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 27. 11. 2012 sp. zn. 9Co/224/2011, rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 05. 02. 2014 sp. zn. 11Co/456/2012, uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 25. 03. 2014 sp. zn. 24Co/417/2012, uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 22. 11. 2012 sp. zn. 9Co/162/2012, uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 31. 01. 2014 sp. zn. 25Co/297/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. 01. 2014 sp. zn. 14Co/142/2014, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25. 02. 2014 sp. zn. 14Co/163/2013, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 12. 02. 2014 sp. zn. 17Co/170/2013, uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 31. 03. 2014 sp. zn. 8Co/423/2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 30. 10. 2013 sp. zn. 15Co/28/2013. Poukázal tiež na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27. 03. 2013 sp. zn. 6 MCdo 4/2012. V danej veci je pre rozhodnutie veci rozhodujúce správne určenie právneho režimu, pod ktorý je potrebné v danom prípade subsumovať skutkový stav. Z uvedených dôvodov je navrhovateľ názoru, že na predmetný záväzkový vzťah sa má aplikovať ustanovenie o premlčaní podľa Obchodného zákonníka. Nesprávny postup videl aj v aplikácii a výklade ustanovenia § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov. Aplikácia ustanovenia § 5b nemá v danej veci zákonnú oporu, nakoľko sa jedná o neprípustnú retroaktivitu. Poukázal tiež na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 10. 2010 sp. zn. 2Sž 10/2010 a uviedol, že ustanovenie § 29b Zákona o ochrane spotrebiteľa možno považovať za zakotvenie nepravej retroaktivity vo vzťahu k taxatívne vymenovaným ustanoveniam. Medzi týmito ustanoveniami sa však § 5b nenachádza. Z uvedeného potom vyplýva, že spôsob prechodnej aplikácie § 5b Zákona o ochrane spotrebiteľa nie vôbec upravený.

Poukázal na skutočnosť, že k imanentným znakom právneho štátu neodmysliteľne patrí aj požiadavka princípu právnej istoty a ochrany dôvery občanov v právny poriadok, súčasťou čoho je i zákaz spätného pôsobenia právnych predpisov. Vzhľadom k tomu, že zák. č. 102/2014 Z. z. bol s účinnosťou od 1. mája 2014 zmenený a doplnený zák. č. 250/2007 Z. z., pričom prechodné ustanovenia upravili len niektoré špecifické právne inštitúty, ale neriešili aplikáciu zák. č. 250/2007 Z. z. ako celku, je potrebné na aplikáciu § 5b použiť všeobecné pravidlo, ktoré vyplýva z princípu právnej istoty. Toto všeobecne platné pravidlo pri zmene právneho predpisu, respektíve zrušení právneho predpisu a nahradení ho novým právnym predpisom určuje, že právne vzťahy, ktoré vznikli za platnosti a účinnosti skoršieho právneho predpisu sa v čase platnosti a účinnosti neskoršieho právneho predpisu naďalej spravujú právnym predpisom, za účinnosti ktorého vznikli, ak neskorší právny predpis neustanovuje inak (rozsudok NS SR zo dňa 10. 03. 2011 sp. zn. 5Sž 20/2010). Nejedná sa pritom o normu procesnoprávnej povahy, pretože inštitút premlčania je hmotnoprávny inštitút, čo bolo právnou vedou, ako aj súdnou praxou viackrát potvrdené. Z uvedených dôvodov mal za to, že súd pri posudzovaní právnych vzťahov v konaniach začatých pred účinnosťou zák. č. 102/2014 Z. z. nemôže prihliadať na premlčanie nároku navrhovateľa bez toho, aby relevantnú námietku premlčania vzniesol sám odporca. K otázke požadovania riadneho úroku a úroku z omeškania uviedol, že ustanovenie § 503 Obchodného zákonníka je ustanovením dispozitívnym, z čoho vyplýva, že sa od neho možno odchyliť. V tomto konkrétnom prípade bola dohodnutá iná úprava platenia úrokov, ako by to bolo možné vyvodzovať z ustanovenia § 503 Obchodného zákonníka, z čoho vyplýva, že v čase omeškania, a to i po splatnosti úveru, je stále daný nárok na úrok. Domáhal sa priznania náhrady trov konania. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu 1. stupňa zmenil a odporcu zaviazal na zaplatenie sumy 443,56 eura, riadneho úroku vo výške 17,30 % ročne zo sumy 443,56 eura od 02. 03. 2011 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 443,56 eura od 02. 03. 2011 do zaplatenia a odporcu zaviazal na zaplatenie trov konania, vrátane trov odvolacieho konania vo výške 66,08 eura. Alternatívne navrhol rozsudok súdu 1. stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok podľa § 212 ods. 1 OSP bez prejednania na nariadenom odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je dôvodné, preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti podľa ustanovenia § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľ sa podaným návrhom domáhal uloženia povinnosti odporcovi zaplatiť mu sumu 2.609,65 eura spolu s riadnym úrokom vo výške 17,30 % ročne zo sumy 2.306,32 eura od 22. 12. 2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 2.306,32 eura od 22. 12. 2010 do zaplatenia a náhradu trov konania. Svoj nárok odôvodnil tým, že odporca s právnym predchodcom navrhovateľa - spoločnosťou U. U. a. s. uzavrel dňa 10. 03. 2006 zmluvu o splátkovom úvere č. 0212175160. Na základe tejto zmluvy bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 39.000,-Sk s úrokovou sadzbou 17,30 % ročne. Odporca sa zaviazal poskytnutý úver splácať mesačnými splátkami splatnými vždy k 1. dňu v mesiaci, počnúc od 01. 04. 2006, pričom bolo dohodnutých 60 splátok. Odporca neplnil splátky úveru riadne a včas v zmysle dohody. Na základe Zmluvy o postúpení pohľadávok z 21. 12. 2010 navrhovateľ nadobudol voči odporcovi pohľadávku, ktorá ku dňu postúpenia predstavovala sumu 2.609,65 eura, z ktorej suma 303,33 eura predstavuje úrok z omeškania od 02. 05. 2006 do 21. 12. 2010, riadne úroky vo výške 1.307,23 eura od marca 2006 do 21. 12. 2010, poplatky vo výške 203,45 eura od marca 2006 do decembra 2010 a čistú istinu úveru 795,64 eura. Zároveň si uplatnil na zaplatenie i náhradu trov konania pozostávajúcu zo zaplateného súdneho poplatku za návrh a trov právneho zastúpenia. Aj keď súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol celý návrh, v dôsledku odvolania navrhovateľa bola predmetom odvolacieho konania len navrhovateľom namietaná zamietajúca časť týkajúca sa zaplatenia sumy 443,56 eura (13 splátok splatných v období od 28. 02. 2010 do 01. 03. 2011) s úrokom 17,30% ročne zo sumy 443,56 eura od 02. 03. 2011 do zaplatenia.

Podľa § 212 ods. 1 OSP odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa ako hmotnoprávnu, tak aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ

v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (napr. II. ÚS 383/06).

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Ak je toto konanie v rozpore s procesnými zásadami, porušuje ústavnoprávne princípy (napr. II. ÚS 85/06).

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze III. ÚS 119/03-30. Vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená vo vyššie citovanom ustanovení.

Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti nezodpovedá uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 OSP. Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí ohľadne istiny uviedol len toľko, že navrhovateľ si uplatnil istinu úveru vo výške 795,64 eura do 21. 12. 2010, návrh na jej uplatnenie mohol podať do 21. 12. 2013, pričom návrh bol podaný až 27. 02. 2014, preto súd návrh s poukazom na novelu Zákona o ochrane spotrebiteľa účinnej od 01. 06. 2014 zamietol. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nezodpovedá uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 157 ods. 2 OSP, keď z napadnutého rozhodnutia nevyplýva, ako súd dospel k záveru, že navrhovateľ si uplatnil istinu úveru vo výške 795,64 eura do 21. 12. 2010, pričom návrh na jej uplatnenie mohol podať do 21. 12. 2013, a preto súd návrh zamietol. Zo špecifikácie navrhovateľa v priebehu konania vyplýva, že návrhom si uplatňuje čistú istinu úveru (bez úrokov a poplatkov) vo výške 795,64 eura a predmetom odvolacieho konania je už len istina 443,56 eura (13 splátok v období od 28. 02. 2010 do 01. 03. 2011). Zamietnutie návrhu v časti istiny pre premlčanie je nedostatočne odôvodnené, a preto nepreskúmateľné, preto odvolací

súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vzhľadom k obsahu odvolania navrhovateľa odvolací súd k aplikácii ustanovenia § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa dodáva nasledovné:

K definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL. ÚS 16/95). Nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napr. vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť (skôr, než začal existovať).

Pri nepravnej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúcnosti prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúcnosti nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv, alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29. 06. 2010, sp. zn. 4 Cdo 98/2010.)

Podľa ustanovenia § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ktoré nadobudlo účinnosť 1. mája 2014) orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Otázkou účinnosti ustanovenia § 5b zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa sa zaoberal už aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3 MCdo 12/2014 zo dňa 21. 04. 2015, pričom mal za to, že prvostupňový súd musí vziať na zreteľ § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, pričom ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ je povinný prihliadnuť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Má tiež zohľadniť § 52 ods. 2 vetu tretiu Občianskeho zákonníka, podľa ktorého všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Obe tieto ustanovenia nadobudli účinnosť 1. mája 2014 a právne predpisy, ktorých súčasťou sú, nemajú prechodné ustanovenia. To znamená, že od ich účinnosti sa vzťahujú aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (rozsudok NS SR sp. zn. 3 MCdo 12/2014 zo dňa 21. 04. 2015). Odvolací súd, vychádzajúc z názoru NS SR, vysloveného v uvedenom rozhodnutí, mal za to, že pokiaľ súd prvého stupňa vo veci ex offo aplikoval ustanovenie § 5b zák. č. 250/2007 Z. z., čo namietal žalobca v odvolaní, postupoval správne, avšak jeho rozhodnutie v napadnutej časti je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, preto rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Názorom odvolacieho súdu je súd prvého stupňa v ďalšom konaní viazaný (§ 226 OSP).

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.